

УКРАЇНА

Робоча
програма
навчальної
дисципліни

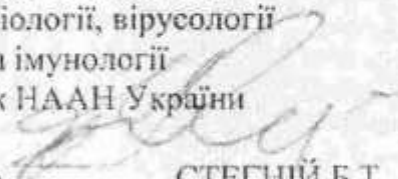
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
Харківська державна зооветеринарна
академія
Кафедра мікробіології, вірусології та
імунології

ОСНОВИ
ВЕТЕРИНАРІЇ ТА
ТВАРИННИЦТВА
Fundamentals of
veterinary medicine and
livestock

ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
205 - «Лісове господарство»
ОКР «БАКАЛАВР»

Харків, 2020

Робоча програма з навчальної дисципліни «Основи ветеринарії та тваринництва» // докт. вет. наук, акад. Стегній Б.Т., канд. вет. наук, доцент Грінченко Д.М., Харківська державна зооветеринарна академія. Кафедра мікробіології, вірусології та імунології/ Х.: РВВ ХДЗВА, 2020. – 16 с.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідуючий кафедрою
мікробіології, вірусології
та імунології
академік НААН України
професор СТЕГНІЙ Б.Т.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри мікробіології, вірусології та імунології від 24.06.20 р., протокол № 7

Відповідальний за випуск:

доцент кафедри мікробіології, вірусології та імунології
Грінченко Д.М.

АНОТАЦІЯ: Дисципліна формує компетенції, які є складовою теоретичних знань і практичних навичок з питань організації і проведення ветеринарних заходів, які сприяють збереженню популяції диких тварин в мисливських господарствах; проведення ветеринарно-санітарних і лікувальних заходів, що забезпечують запобігання перед усім заразних хвороб диких тварин (у тому числі і птиці); ветеринарно-санітарна експертиза мисливських трофеїв, продуктів забою диких тварин і птиці, ветеринарний нагляд за торгівлею м'ясом і м'ясними продуктами від диких фізіологічних процесів здорового і хворого організму, тому він зобов'язаний освоїти систему профілактики і деякі методи дослідження тварин тощо. В результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати анатомічну будову і функції всіх систем організму тварини; структуру і найголовніші завдання ветеринарної медицини, причини появи і розвитку незаразних, інфекційних та інвазійних захворювань тварин, загальні профілактичні заходи; причини і профілактику травматизму тварин; причини виникнення незаразних, інфекційних та інвазійних захворювань тварин, загальні і спеціальні профілактичні заходи; хвороби, спільні для людей і тварин (антропозоозози); причини і профілактику травматизму тварин; умови виникнення і профілактику акушерсько-гінекологічних хвороб.

Метою курсу «Основи ветеринарії та тваринництва» є формування у студентів компетентностей з освоєння основ годівлі, утримання та експлуатації тварин, пород тварин, вивчення причин виникнення та розповсюдження, діагностики, методи профілактики хвороб тварин різної етіології. Проведення заходів, щодо запобігання заразних і незаразних хвороб тварин (у тому числі і птиці) і надання їм своєчасної допомоги, використовувати знання з ветеринарної медицини і тваринництва у повсякденній праці мисливствознавця.

Курс «Основи ветеринарії та тваринництва» пов'язаний з природничо-науковими дисциплінами, як біологія, мікробіологія, терапія які дозволяють студенту вільно опанувати принципи запобігання заразних і незаразних хвороб тварин.

Компетентності та програмні результати навчання, які формуються при вивченні даної дисципліни (кодування згідно відповідного стандарту вищої освіти).

Компетентності:

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК11. Навички здійснення безпечної діяльності.

ФК3. Здатність використовувати знання й практичні уміння для аналізу біологічних явищ і процесів, біометричної обробки дослідних даних та їх математичного моделювання.

Програмні результати навчання:

ПРН 4. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства.

Структурний план навчальної дисципліни «Основи ветеринарії та тваринництва»

Спеціальність **205– Лісове господарство**

Освітньо-кваліфікаційний рівень **бакалавр.**

Дисципліна за навчальним планом - *за вибором ВНЗ. Курс I

Види занять та форми контролю		Обсяг дисципліни за навчальним планом		Денне навчання		Заочне навчання	
		кредит	годин	Розподіл по семестрам			
				VII	VIII	VIII	IX
Всього годин по плану		5	150		150		
У т.ч. аудиторних		1,9	58		58		
Самостійних		3,1	92		92		
Із аудиторних: лекцій		1,3	38		38		
Лабораторних		0,7	20		20		
Модуль (заліковий кредит)	I	2,5	75		75		
	II	2,5	75		75		
Залік					**		
Екзамен підсумковий							

Відповідальний за курс, доцент Грінченко Д.М.

Закріплені викладачі: доцент Грінченко Д.М.

Назва, зміст та шифри змістовних модулів відповідно до галузевого стандарту освітньо-професійної програми

Назва модулів та їх зміст	Шифри змістовних модулів за ОПП
1. Основи тваринництва Вивчає основи годівлі, утримання та експлуатації тварин; породи с-г тварин	ЗК8, ЗК11, ФКЗ, ПРН4
2. Основи ветеринарії Вивчає причини виникнення та розповсюдження, діагностику, методи профілактики хвороб тварин різної етіології	ЗК8, ЗК11, ФКЗ, ПРН4

Теоретичні заняття

№№	Тема і план лекції	Кількість годин	Рекомендована література
Змістовний модуль 1			
1.	Вступна лекція 1. Тваринництво і ветеринарія – складові галузі сільського господарства. 2. Основи раціональної годівлі тварин Корми і їх характеристика. Класифікація кормів.	2	1.[3...18] 2.[97...99] 2.[132...200]
2.	Скотарство 1. Породи великої рогатої худоби 2. Годівля корів і догляд за ними. 3. Отримання і вирощування молодняка.	2	2[248...259] 2[274...284] 2[301...306]
3.	Конярство, свинарство, вівчарство 1. Породи коней. 2. Породи свиней. 3. Породи овець і кіз.	2	2[317...328] 2[329...342] 2[424...564]
Змістовний модуль 2			
4.	1.Поняття про ветеринарну медицину і її значення в системі освіти мисливствознавця. 2.Закон про вет. медицину. Організація ветеринарної служби в Україні. 3.Історична довідка.	2	1.[1...6] 4.[5...7] 2.[6...12] 4.[7...9] ТЗ-2
5.	Клінічна діагностика хвороб 1.Поняття про клінічну діагностику. 2.Симптоми і синдроми хвороб, діагноз, прогноз. 3.Основні прийоми і методи клінічного дослідження тварин; 4.Порядок дослідження тварин.	2	1.[117...127] 2.[86...89] 4.[17...21] ТЗ-2 1.[117...127] 2.[86...89] 4.[17...21] ТЗ-2

6.	Основи патологічної фізіології 1.Поняття про норму і патологію. 2.Вчення про хворобу. Місцеві порушення кровообігу. Гіпо – і гіпербіози.	2	1.[56...71] 2.[24...32] 4.[10...14] ТЗ-2 1.[56...71] 2.[24...32] 4.[10...14] ТЗ-2
7.	Основи фармакології 1. Поняття про фармакологію. 2. Ліки і отрута.	2	1.[85...100] 3.[321...330] 4.[21...29]
8.	1. Класифікація лікарських речовин. 2. Шляхи введення лікарських речовин в організм тварин.	2	1.[85...100] 3.[321...330] 4.[21...29]
9.	Профілактика хірургічних захворювань. Травматизм: його причини, різновиди і профілактика.	2	1.[128...143] 2.[226...236] 4.[44...48]
10.	Профілактика внутрішніх хвороб тварин. 1.Профілактика хвороб передшлунків у корів і овець. 2.Профілактика хвороб серця і легенів.	2	4.[48...54] ТЗ-2 4.[29...41] 5.[192...228] ТЗ-2
11.	Профілактика порушень обміну речовин. 1.Профілактика кетозу, остеодистрофії, гіповітамінозів 2. Диспансеризація тварин.	2	4.[29...41] 5.[192...228] ТЗ-2
12.	Інфекційні хвороби тварин 1.Поняття про епізоотичний процес 2.Хвороби бактеріальної етіології сибірка, туберкульоз, бруцельоз,	2	2.[236...246] 4.[54...67]
13.	Інфекційні хвороби тварин Пастерельоз, лептоспіроз, бешиха та ін; дерматомікози тварин.	2	2.[236...246] 4.[54...67]
14.	Інфекційні хвороби вірусної етіології (ч.1) 1.Ящур, класична і африканська чума свиней, хвороба Ауескі та ін.	2	2.[246...251] 4.[54...67] ТЗ-2

15.	Інфекційні хвороби вірусної етіології (ч.2) 1.Сказ, діагностика, профілактичні заходи.	2	2.[246...251] 4.[54...67] ТЗ-2
16.	Інфекційні хвороби вірусної етіології (ч.3) Блутанг, грип птиці, хвороба Ньюкасла та ін.	2	2.[246...251] 4.[54...67] ТЗ-2
17.	Профілактика інвазійних хвороб тварин. 1.Загальна паразитологія. 2.Спеціальна паразитологія: Протозоози: кровопаразитарні (трансмісійні) хвороби тварин.	2	4.[67...69] [77...84] 2.[193...245] ТЗ-2
18.	Гельмінтози: поняття про гельмінтози, загальна класифікація гельмінтів, основні хвороби (трематодози, цестодози, нематодози). Профілактика гельмінтозів.	2	4.[71...77] 2.[174...190] ТЗ-2
19.	Арахноентомози тварин 1.Кліщова інвазія. 2.Оводова хвороба.	2	4.[71...84] 5.[390...400] ТЗ-2
	Разом:	38	

Лабораторні заняття

№№	Тема	Перелік завдань, лабораторних робіт для виконання студентами.	Кіль - кість годин	Методичне і технічне забезпечен.	Місце проведен. заняття
Змістовний модуль 1					
1.	Консервовані соковиті і водянисті корми	1. Ознайомитися з технологією консервування соковитих кормів. 2. Визначити органолептичні якості конкретних проб силосу і сінажу. 3. Визначити властивості водянистих кормів.	2	М-0 ТЗ-1,3,4	Ферма ННЦ, ауд. каф.
2.	Гігієна тваринницьких приміщень та догляду за тваринами	Підсумкове заняття – модуль 1. 1. Ознайомитися із зоотехнічними вимогами до тваринницьких приміщень. Догляд за тваринами. 2. Видалення та утилізація гною	2	М-0 ТЗ-1,3,4	Ферми ННЦ ауд. каф.
Змістовний модуль 2					
3.	Основи клінічної діагностики і терапії	1. Засвоїти правила поводження з тваринами; техніку клінічного дослідження тварин. 2. Відпрацювати методи фіксації тварин.	2	М-2,6 ТЗ-4,7 М-2,6,7,8 Т-1,2,3,6 ТЗ- 4,7	ауд. каф.
4.	Елементи фармакології	1. Ознайомитися з різними лікарськими формами фармакологічних препаратів, принципами їх приготування і застосування.	2	М-5 Т- 14,15,16 ТЗ-6,8	Каф. лабораторія
5.	Хірургічні хвороби.	1. Відпрацювати техніку дослідження кінцівок і техніку підковування коней.	2	М-10 Т- 18,19,20,21 ТЗ-4,7	Ортопедич. манеж каф. хірургії

		2.Ознайомитися з методами надання першої лікувальної допомоги при травматичних ураженнях тварин. 2.Відпрацювати найпростіші методи зупинки кровотечі різного походження.			
6.	Основи акушерства і гінекології.	1.Надання хворим тваринам долікарської допомоги. 2.Клінічна діагностика і лікування уражень жіночих статевих органів	2	М-12 Т- 24,25,26,27,28 ,29 ТЗ- 4,5,6,7,8	Віварій клініки Навч.аудит. кафедри
7.	Загальна профілактика інфекційних хвороб тварин.	1.Вивчити методи загальної епізоотології. 2.Ознайомитися з проведенням дезінфекції. Утилізація біологічних відходів (проглянути відеофільм).	2	М-13 ТЗ-1,3 М-14 Т- 31 ТЗ-1,3,6	Навч.аудит. кафедри
8.	Спеціальна профілактика інфекційних хвороб	1.Ознайомитися з вакцинами та сироватками, настановами по їх застосуванню. 2.Профілактика сказу пероральною вакцинацією за допомогою авіатранспорту. 3.Організація охоронно- карантинних заходів, щеплення тварин і птиці (проглянути відеофільм).	2	М-14 Т-32...47 ТЗ-1,3	Навчальна аудиторія кафедри
9.	Інвазійні хвороби тварин.	1.Ознайомитися з основними протозоозами і шкірно- паразитарними хворобами тварин. 2. Проглянути мікропрепарати.	2	М-15 Т- 48,49,53,54,55 , 57, 59 М-17 Т- 77,78,83,84,85 ТЗ-1,3,5	Ауд. каф.

10.	Інвазійні хвороби тварин	1.Ознайомитися із збудниками гельмінтозів тварин. Підсумкове заняття – модуль 2	2	М-16 Т-68,71,76 ТЗ-1,3,5	Ауд. каф.
		Разом:	20		

Самостійні заняття

Назва модулів	Контрольні питання та завдання для самостійного вивчення	Кількість годин	Форма звітності та контролю
<p style="text-align: center;">I модуль Основи тваринництва</p>	<p>1.Вчення про породу. 2.Добір. 3.Бонітування тварин, підбір.</p>	46	Реферат
<p style="text-align: center;">II модуль Основи ветеринарної медицини</p>	<p>Хвороби, що передаються людині від домашніх тварин та їх профілактика. Робота міських центрів поводження з тваринами.</p>	46	Реферат
Всього:		92	

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Система діагностики якості навчання

Контроль знань і умінь студентів з дисципліни здійснюють згідно з кредитно-модульною системою організації навчального процесу, прийнятому в академії

Основні положення:

Загальна кількість модульних контрольних заходів, що мусить скласти студент з окремої навчальної дисциплін, визначається з урахуванням залікових модулів з цієї дисципліни і рекомендовано дорівнює трьом академічним модулям за семестр.

За результатами модульного контрольного заходу рівень засвоєння студентом навчального матеріалу має бути оцінений за національною шкалою та шкалою ECTS.

Тижні для проведення модульного контролю (модульні тижні) рекомендуються графіком навчального процесу.

Кількість балів, отримана студентом при оцінюванні залікового модулю, співвідноситься з оцінками за національною шкалою та шкалою ECTS відповідно до таблиці 1.

1. Шкала оцінювання

<i>100-бальна шкала</i>	Оцінка за національною шкалою	Визначення	Оцінка за шкалою ECTS
<i>90 – 100</i>	відмінно	Відмінно – відмінна відповідь, виконання роботи лише з незначною кількістю помилок	A
<i>82 – 89</i>	добре	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	B
<i>74 – 81</i>		Добре – в загальному правильна відповідь, робота з певною кількістю грубих помилок	C
<i>64 – 73</i>	задовільно	Задовільно – непогано, але зі великою кількістю недоліків	D
<i>60 – 63</i>		Достатньо – відповідь, робота задовольняє мінімальні критерії	E
<i>35 – 59</i>	незадовільно	Незадовільно з можливістю повторного складання	FX
<i>0-34</i>		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

Регламентується наступний комплект балів для отримання оцінки: результат поточного контролю (усереднено за оцінюванням завдань, проектів, тренінгів) – максимум 20 балів (табл. 3), результат модульного тестового контролю – максимум 50 балів (роз'яснення в табл. 5), та результат засвоєння блоку самостійної роботи – максимум 30 балів (табл. 3,4,5).

Складання модулів обов'язкове. Студент не допускається до тестування з модуля без відпрацювання пропущених занять. Модуль вважається зарахованим, якщо студент набрав мінімально необхідну кількість балів та більше.

Результати рейтингу з модулю доводяться до відома студентів не пізніше третього робочого дня після проведення контрольного заходу і, у разі відсутності претензій з боку студентів, вважаються остаточними.

Якщо студент не погоджується з рішенням про присвоєння йому балів рейтингу за модуль, то він повинен відразу після їх оголошення звернутися з письмовою апеляцією до завідувача кафедри та у визначений термін скласти усну атестацію з модуля перед комісією. Склад апеляційної комісії у кожному конкретному випадку визначається завідувачем кафедри. Рішення комісії є остаточним. Студент не може повторно скласти зараховані модулі.

Студент, який не з'явився на модульний контроль або не отримав мінімальної кількості балів на модульному тижні, має право скласти пропущений модуль під час залікового тижня.

Підсумковий рейтинг поточної успішності з дисципліни вираховується усередненням рейтингів з усіх модулів. Семестрова оцінка виставляється студенту з врахуванням результатів стогового та поточного(модульного) контролів. Максимальна кількість балів, що студент може отримати при вивченні дисципліни, дорівнює 100 (див. таб. 1)..

Диференцований залік передбачає наявність підсумкового тестування. При наявності дозволу на автоматичне зарахування заліку, студент, який своєчасно складав усі модульні контрольні заходи та за їх результатами атестований з оцінкою "відмінно", може отримати залік автоматично. Семестровою оцінкою у цьому випадку є усереднена оцінка за модулі.

Викладач зобов'язаний здати заповнену заліково-екзаменаційну відомість до навчального відділу протягом такого граничного терміну: для диференційованого заліку - останній день залікового тижня.

Засоби діагностики успішності навчання використовують для підсумкової експертизи знань і базуються на технології стандартизованого тестового контролю.

1. Схема нарахування балів з модулів навчальної дисципліни

Показчик	Нарахування балів
Всього з модулю	від 60* до 100
В тому числі:	
відповіді на тестові питання	від 30 до 50
усні відповіді на лабораторно-практичних заняттях	до 20
результат засвоєння блоку самостійної роботи	до 30

*- менша кількість отриманих балів недостатня для зарахування модулю, необхідна перездача.

Усні відповіді на лабораторно-практичних заняттях оцінюються за шкалою від 12 до 20 балів відповідно до наступної регламентації (табл. 3)

3. Шкала оцінювання усної відповіді

<i>20-бальна шкала</i>	Інтуїтивний аналог оцінювання (записується в журнал)	Оцінка за національною шкалою - Визначення	Оцінка за шкалою ECTS
<i>20</i>	5+	Відмінно – відмінна відповідь, виконання роботи без помилок чи зауважень, прояв креативного мислення.	A
<i>19</i>	5	Відмінно – відмінна відповідь, виконання роботи з однією непринциповою помилкою	A
<i>18</i>	5 -	Відмінно – відмінна відповідь, виконання роботи з незначною кількістю помилок	A
<i>17</i>	4+	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками при розумінні суті питання	B
<i>16</i>	4	Добре – в загальному правильна відповідь, робота з кількома помилками	C
<i>15</i>	4 -	Добре – в загальному правильна відповідь, робота з певною кількістю грубих помилок	C
<i>14</i>	3+	Задовільно – непогано, але зі великою кількістю недоліків	D
<i>13</i>	3	Достатньо – непогано, але наявна велика кількість суттєвих недоліків	D
<i>12</i>	3 -	Достатньо – відповідь, робота задовольняє лише найменші критерії	E

Самостійна робота оцінюється як сума балів за відповідність і обсяг наданого матеріалу (табл. 4) та балів за захист цього матеріалу (табл. 3).

4. Шкала оцінювання відповідності змісту матеріалу самостійної роботи

<i>Шкала, бали</i>	Визначення
10	Повна відповідність змісту і достатній обсяг
8	Достатня відповідність змісту і достатній обсяг
6	Мінімально задовільна відповідність змісту і обсягу

5. Накопичення балів за модуль складанням (максимум 100 балів)

Поточне оцінювання	Оцінювання тестів	Оцінювання самостійної роботи	
визначається викладачем	чітко регламентується	визначається викладачем	
до 20 балів	до 50 балів	до 30 балів	
		до 10 балів	до 20 балів
Шкала оцінювання відповіді	50 тестів: 1 прав. відповідь – 1 бал 25 тестів: 1 прав. відпов. – 2 бали	Відповідність матеріалу (див. табл. 4)	Захист - шкала оцінювання усної відповіді (див. табл. 3)
<i>ПРИКЛАД</i>			
12	44	8	14

Приклад»: 12+44+8+14=78 балів. Добре «С».

**МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ВЕТЕРИНАРІЇ»**

- 1 Грінченко Д.М. Ветеринарне обслуговування тваринництва України. Х.: ХДЗВА, 2019–8 с.
2. Грінченко Д.М. Основи клінічної діагностики і терапії. 1.Клінічні дослідження тварин. Х.: ХДЗВА, 2019 – 12 с.
3. Грінченко Д.М. Загальна патологія тварин. 1. Місцеві розлади кровообігу. 2. Патологічні зміни в тканинах. Х.: ХДЗВА, 2019– 8; 8 с.
4. Грінченко Д.М. Елементи ветеринарної фармакології. 1. Лікарські речовини і лікарські форми. Х.: ХДЗВА, 2019 – 8 с.
5. Грінченко Д.М. Внутрішні хвороби тварин: 1. Дослідження і лікування тварин з хворобами органів кровообігу та дихання; 2. Дослідження тварин з хворобами органів харчо травлення; 3. Дослідження і лікування тварин хворобами органів сечостатевої і нервової систем. Х.: ХДЗВА, 2019 – 24 с.
6. Грінченко Д.М. Способи надання невідкладної допомоги тваринам. Терапевтична техніка. Х.: ХДЗВА, 2020 – 12 с.
7. Грінченко Д.М. Основи ветеринарної хірургії. 1. Лікувальна допомога тваринам при травматичних ураженнях. Х.: ХДЗВА, 2020 – 8 с.
8. Грінченко Д.М. Основи ветеринарної хірургії. Діагностика і лікувальна допомога тваринам при захворюваннях органів руху. Х.: ХДЗВА, 2019 – 8 с.
9. Грінченко Д.М. Ветеринарне акушерство і гінекологія с-г тварин. Х.: ХДЗВА, 2019 – 24 с.
10. Грінченко Д.М. Інфекційні хвороби тварин. Загальна профілактика інфекційних хвороб. Х.: ХДЗВА, 2019 – 8 с.
11. Грінченко Д.М. Спеціальна профілактика і лікування інфекційних хвороб. Х.: ХДЗВА, 2019–9 с.
12. Грінченко Д.М. Інвазійні хвороби тварин. 1. Гельмінтози. Нематодози. Х.: 2019 – 10 с.
13. Грінченко Д.М. Шкірно-паразитарні хвороби тварин. Х.: ХДЗВА, 2019 – 10 с.

14. Грінченко Д.М. Інвазійні хвороби тварин. Протозоози. Х.: ХДЗВА, 2019 – 8 с.
15. Грінченко Д.М. Загальна і спеціальна профілактика інфекційних хвороб тварин. Х.: ХДЗВА, 2019 – 16 с.
16. Грінченко Д.М. Ветеринарно-санітарні і карантинні заходи у вогнищі небезпечної інфекційної хвороби (на прикладі ящуру). Х.: ХДЗВА, 2019 – 12 с.
17. Грінченко Д.М. Антропозоозози – болезни общие для людей и животных. Презентация лекции. Х.: ХДЗВА. 2019.

СПИСОК ТАБЛИЧНОГО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ [Т]

1. Схема клінічного дослідження хворих тварин.
2. Визначення габітусу у тварин.
3. Середні фізіологічні коливання частоти дихання, пульсу і температури тіла у тварин.
4. Схема диспансеризації тварин.
5. Хвороби передшлунків.
6. Схема розташування внутрішніх органів корови.
7. Класифікація форм механічної непрохідності кишечника.
8. Сліпа і ободова кишки у коня.
9. Кольки у коня.
10. Дослідження сечі і молока корів на кетоніві тіла.
11. Класифікація запалень.
12. Місцеві розлади кровообігу.
13. Гіпер- та гіпобіози.
14. Шляхи введення лікарських речовин в організм тварин.
15. Види дії лікарських речовин.
16. Лікарські форми.
17. Класифікація травматизму.
18. Сагітальний розріз копита.
19. Поздовжній розріз через ділянку пальця коня.
20. Травми копита.
21. Догляд за копитами і лікування коней.
22. Сепсис.
23. Некробактеріоз.
24. Статеві органи корови.
25. Тривалість вагітності у с-г тварин.
26. Класифікація форм неплідності у с-г тварин.
27. Класифікація абортів.

28. Мастит.
29. Ендометрит.
30. Прийоми масажу молочної залози у корів.
31. Види імунітету.
32. Сибірська виразка (Сибірка).
33. Ящур (1,2)
34. Туберкульоз (виразки в кишечнику).
35. Туберкульоз ВРХ.
36. Бруцельоз.
37. Бруцельоз ВРХ.
38. Бруцельоз овець.
39. Сказ.
40. Чума свиней (1,2).
41. Хвороба Ауескі.
42. Бешиха свиней.
43. Пастерельози.
44. Вібріози ВРХ і овець.
45. Лістеріоз.
46. Оспа корів.
47. Сап.
48. Трематоди і трематодози.
49. Фасциола гепатика.
50. Парамфістоматоз.
51. Опісторхоз.
52. Печінка кішки при опісторхозі.
53. Цестоди і цестодози.
54. Цикл розвитку *Tenia Solium*.
55. Цикл розвитку *Tenia Saginatus*.
56. Біологічний цикл ехінокока.
57. Монієзіоз овець.
58. Схема розвитку дипілідії.
59. Нематоди і нематодози.
60. Загальний вид нематод.
61. Яйця нематод.
62. Розвиток яєць стронгілідного типу.
63. Стронгілятози (1,2).
64. Стронгілятози органів дихання.
65. Диктіокаульоз.
66. Тріхінельоз.
67. Анкілостомоз.
68. Короста (свербичка).
69. Саркоптоїдні кліщі.
70. Тромбідіформні кліщі.
71. Іксодові кліщі.
72. Цикл розвитку триживильного кліща.

73. Клас «Комахи».
74. Комахи - переносчики збудників хвороб.
75. Захворювання, що викликаються личинками оводів.
76. Схема розвитку підшкірного овода.
77. Еймерія.
78. Піроплазма. Нутталія.
79. Піроплазма бігемініум.
80. Розвиток токсоплазми.
81. Токсоплазма.
82. Плазмодій малярії.
83. Форми жгутикових збудників.
84. Трипаносоми.
85. Лейшманії.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ (ТЗ)

Шифр	Назва технічних (прилади, інструменти, реактиви) засобів навчання
ТЗ-2	Мультимедійний супровід
ТЗ-4	Тварини
ТЗ-5	Мікроскоп
ТЗ-6	Ліки, вакцини, сироватки
ТЗ-7	Інструменти: діагностичні, терапевтичні, хірургічні
ТЗ-8	Хімічні реактиви
ТЗ-9	Базова контролююча програма (тести)
Т-1-85	Таблиці за темами

Рекомендована література

1. Головка В.О., Яковлєв О.С. Основи тваринництва і ветеринарії: практикум/ В.О. Головка, О.С.Яковлєв. - Х.: ХДЗВА, 2010. - 60 с.
2. Основи тваринництва і ветеринарної медицини/ за ред. Вертійчука А.І. К.: Урожай, 2004.- 654 с.
2. Основи ветеринарии/ И.М. Беляков, Ф.И.Василевич, А.В.Жаров и др.; под ред. И.М.Белякова, Ф.И.Василевича. - М.: Колос, 2002.- 560 с.
4. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин: підручник – 2-ге вид., перероб. та допов./ В.Ф.Галат, А.В.Березовський, Н.М.Сорока, М.П.Прус; за ред.В.Ф.Галата. – К.: Урожай, 2009. - 368 с.
5. Каришева А.Ф. Спеціальна епізоотологія: підручник /А.Ф.Каришева.- К.: Вища освіта, 2002. - 703 с.
6. Левченко В.І., Кондрахін І.П. та ін. Внутрішні хвороби тварин: підручник/В.І. Левченко В.І., І.П. Кондрахін - Біла Церква, 1999.- 442 с.
7. Яковлєв О.С. Основи ветеринарної медицини: навчальне видання/О.С.Яковлєв .- Х.: ХДЗВА, 2011.- 82 с.

